

FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA

18.Gf.40.256/2019/14. szám

A Fővárosi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (címe, ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (címe., ügyintéző: dr. Pozsik Ádám) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 6.G.42.058/2018/5. számú ítélete ellen a felperes részéről 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a felperest terhelő elsőfokú illeték 239 476 (kétszázharminckilencezer-négyszázhetvenhat) forint.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 31 750 (harmincegyezer-hétszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állami adóhatóság külön felhívására 301 627 (háromszázegyszer-hatszázhuszonhét) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az alperesbe 2017. január 1-jei hatállyal beolvadt y Zrt. (a továbbiakban: alperesi jogelőd) mint hitelező és a felperes mint adós 2007. november 6-án deviza alapú (CHF) kölcsönszerződést kötöttek gépjárművásárlás finanszírozására. A szerződés szerint a hitel összege 2 820 000 forint, az induló éves kamatláb 8,79%, a törlesztés változó futamidejű (120-132 hónap), a havi törlesztőrészlet 35 404 Ft volt. A szerződés 7. pontjában kikötötték, hogy „deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A hitelszerződés lejárat előtti megszűnése vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-különbözet egy összegben esedékessé válik. Az adós kijelenti, hogy tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának, és vállalja ennek következményeit.” A szerződés 12. pontja szerint a felperes kijelentette, hogy átvette a felek jogviszonyára irányadó, a szerződés mellékletét képező üzletszabályzatot.

A szerződés részét képező üzletszabályzat 18.3.2. pontja szerint „a deviza alapú szerződések változó kamatozású szerződések. Az ügyfél fizetési kötelezettségei forintban teljesítendő. Deviza alapú szerződés esetén a törlesztő részletekre a x Nyrt. (a

továbbiakban: x Nyrt.) által a szerződés devizanemére meghirdetett árfolyamok módosulásának függvényében az alábbiak szerint meghatározott árfolyam-különbözet - a futamidő szerint utolsóként esedékessé váló törlesztőrészlet kivételével - kerül érvényesítésre:

$$\frac{\text{esedékes törlesztőrészlet összege} \times (\text{aktuális árfolyam} - \text{bázisárfolyam})}{\text{bázisárfolyam}}$$

bázisárfolyam: a x Nyrt. szerződésben meghatározott árfolyam típusának a hitelfolyósítás napját követő első banki napjának végén érvényben lévő árfolyama

aktuális árfolyam: a x Nyrt. szerződésben meghatározott árfolyam típusának a törlesztőrészlet esedékessége napjának végén érvényben lévő árfolyama."

Az üzletszabályzat 18.3.4. pontja rögzítette, hogy „deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztő részletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyamának és a kamatának alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztő részletek növekedését eredményezi, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A hitelszerződés lejárat előtti megszűnése vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-különbözet egy összegben esedékessé válik."

Az alperes jogelődje 2 820 000 Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek, majd 2016. április 15-én nemteljesítés miatt felmondta a szerződést.

A felperes módosított kereseti kérelmében kérte annak megállapítását, hogy a kölcsönszerződés 7. pontjának 2. bekezdése és az üzletszabályzat 18.3.4. pontja érvénytelenek: elsődlegesen a kockázatfeltáró nyilatkozat jogszabályba ütközése, másodlagosan az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelensége miatt. Az érvénytelenség jogkövetkezményként 470 319 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Hivatkozása szerint a szerződéskötés során, illetőleg azt megelőzően azt a tájékoztatást kapta, hogy az árfolyammozgás nem volt nagy az elmúlt években, az árfolyamkockázat korlátlanágáról pedig nem tájékoztatták. Emellett a kikötés nem világos és érthető.

Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását, mivel a szerződés nem érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével elutasította a keresetet. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 43 895 Ft perköltséget, az államnak 41 500 Ft feljegyzett kereseti illetéket.

Mivel a felek között (fogyasztási) kölcsönszerződés jött létre, az ítélet indokolásában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 523. §-ának (1) bekezdését.

Idézte a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 37. §-ának (1) bekezdését, és arra a következtetésre jutott, hogy a felperes keresete megfelelt a törvényi előírásoknak, ezért az ügy érdemében döntött. Ennek részeként ismertette a hazai bírói gyakorlatot

(6/2013., 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatok), és utalt az 1959. évi Ptk. 231. §-ának (2) bekezdésére is, majd kifejtette, hogy az elhúzódó törlesztési időszak jelentősen elnyújtja az adós kockázatviselését. E kockázat telepítését a szerződéstípus általános szabálya, az 1959. évi Ptk. tartalmazta magánjogi evidenciaként.

A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy nem állapítható meg a támadott kikötésekből, hogy az árfolyamkockázat kizárólag őt terheli, a törlesztőrészletek pedig korlátlanul emelkedhetnek. A felperes mint fogyasztó/adós részéről nem azt kellett vizsgálni, hogy a kölcsönkapott összeg visszafizetésekor a törlesztés árfolyamkockázata kizárólag őt terheli vagy a hitelezőt, hanem azt, hogy a hitelező vállalt-e részt a törlesztéskor kizárólag az adóst terhelő fizetési kötelezettségéből (például az árfolyamkockázat körében az adós törlesztési kötelezettségének korlátozásával). Mivel a szerződő felek szolgáltatásának és ellenszolgáltatásának keretét a magánjog jelöli ki, a fogyasztóra irányuló védelem is e kereten belül mozoghat, hiszen a fogyasztóvédelmi szabályok nem írják felül a felek ügyletben betöltött szerepét. A törlesztés fő szolgáltatása pedig az adóst - kifejezett ellenkező szerződési kikötés hiányában - kizárólagosan terheli. Deviza alapú kölcsönnél az árfolyamkockázat a fő szolgáltatás része. Ez a kölcsön nyújtásakor a hitelezőt, a törlesztéskor az adóst terheli. Az 1959. évi Ptk. 523. §-ának (1) és 231. §-ának (2) bekezdései mellett a kockázatvállalás korlátlansága eleve adott magánjogi szabály volt, a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozás korlátlansága a fogyasztóvédelmi tájékoztatás körébe tartozott. E tájékoztatás megfelelőségének bizonyítása az alperest terhelte. Ennek kapcsán ismertette az 1959. évi Ptk. 205. §-ának (3), 205/A. §-ának (1) - (2), 205/B. §-ának (1), 209. §-ának (1), (2) és (4), 209/A. §-ának (2), illetőleg idézte 237. §-ának (2) bekezdéseit, majd a támadott kikötésbe ütközőként megjelölt jogszabályhelyeket: a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. §-ának (6) és (7) bekezdéseit is.

A 6/2013. számú Polgári jogegységi határozatban foglalt elvárások szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre, azonban nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére. A 2/2014. számú Polgári jogegységi határozat (és az Európai Unió Bíróságának C-26/2013. számú döntése) alapján pedig vizsgálható, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - világos és érthető volt-e.

A tájékoztatást a szerződéskötés előtt kellett megadni; a felperes álláspontja szerint előtte időben jól elhatároltan. Azonban a fogyasztó maga szabja meg a hatásmechanizmus megértésére (és annak tartozására gyakorolt hatásának felmérésére) szükséges mérlegelési időt (C-26/2013.), abban a hitelező nem játszik szerepet. A tájékoztatásnak pedig a megkötendő szerződésre kellett vonatkoznia; a szerződő fél fogyasztói minősége csak ebben a keretben értelmezhető, ezért elegendő a szerződésben rögzített világos, érthető tájékoztatás, amelyet a fogyasztó a szerződési nyilatkozata előtt a számára kellő ideig megvizsgál, mérlegel, majd érett elhatározással dönt felőle. A jogszabály, az ahhoz kapcsolódó jogegységi határozatok, az Európai Unió Bíróságának döntései nem tartalmazznak olyan előírást, hogy a tájékoztatásnak időben meg kell előznie, és mennyivel kell megelőznie a szerződés megkötését. E tekintetben utalt a BDT2016. 3457. számú határozatban kifejtett indokokra is.

Az ítélet indokolása szerint az árfolyamkockázati tájékoztatás (a szerződés 7. pontja) az átlagos fogyasztó számára világos és érthető, kiterjedt az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészekre, továbbá abból egyenesen következik, hogy a kockázat korlát nélkül terheli az adóst. Tekintetbe vette, hogy az Európai Unió Bíróságának C-51/2017. számú ügyben hozott ítéletével összefüggésben a Kúria Konzultációs Testülete úgy foglalt állást, hogy az ítélet nem tartalmaz olyan új szempontokat, amelyeket e bíróság korábban már nem fejtett volna ki, és amelyeket a Kúria már ne vett volna figyelembe. Az általános szerződési feltétel 18.3.4. pontja (az utolsó mondatot kivéve) pedig megegyezik a szerződés 7. pontjának 2. bekezdésével, ezért az ott kifejtettek irányadóak. Itt is vizsgálándó volt a hitelező tájékoztatási kötelezettségének teljesítése. Az 1959. évi Ptk. 205. §-ának (3) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettséget a Hpt. rendelkezése egészítette ki a fogyasztó javára (a terhére mutató információ hátrány kiegyenlítése érdekében). A 6/2013. számú Polgári jogegységi határozat szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a részletre, ugyanakkor nem terjedhet ki az árfolyamváltozás mértékére, és nem kell kiterjednie a kockázat valószínűségére sem. Az Európai Unió Bíróságának C-186/2016. szám alatt meghozott határozata is e keretben rögzíti a tájékoztatási kötelezettséget. A kikötésben pedig szerepel, hogy az árfolyamváltozás kedvezőtlen hatására az adós törlesztési kötelezettsége megnövekszik. A 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatnak megfelelően a szövegezésből egyértelműen megállapítható, hogy bármilyen mértékű árfolyamváltozás (és következménye) a fogyasztót terheli.

Az Európai Unió Bíróságának C-186/2016. számú ítélete visszautal a C-26/2016. számú ítéletre, az abba foglalt értelmezést pedig a Kúria beépítette a 2/2014. számú polgári jogegységi határozatába: a feltétel tisztességtelen jellegének megítélése során figyelemmel kell lenni azon körülményre, amelyről az eladónak tudomása lehetett, és ami a szerződés későbbi teljesítésére kihat. A deviza árfolyamának változása (mind irányát, mind mértékét tekintve) nem tekinthető ilyennek, ezt a 6/2013. számú Polgári jogegységi határozat indokolása is rögzíti. A hitelezőnek továbbá arra vonatkozóan sem kellett tájékoztatást adnia, hogy az árfolyammozgás milyen piaci mechanizmus és egyéb körülmények hatására alakul, az lényegesen meghaladja a szerződés keretét, az alperes tájékoztatási kötelezettségének mértékét, tekintettel az okok számosságára és egymással való kölcsönhatásuk bonyolultságára, tehát az okozatosság közvetlenségének hiányára.

Elutasította a felperes szerződéskötéskor eljáró személyek tanúként történő kihallgatására vonatkozó indítványát, mivel a perben nem merült fel adat arra vonatkozóan, és a felperes sem állította, hogy az írásba foglaltakhoz képest a hátrányára eltérő tartalmú tájékoztatást adtak volna, az egyéb bizonyítási indítványokat pedig mint a per eldöntéséhez szükségteleneket utasította el.

A perköltség és a kereseti illeték viseléséről a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 78. §-ának (1) bekezdése alapján határozott.

A felperes fellebbezett az ítélet ellen, amelyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet kereseti kérelemnek megfelelő megváltoztatását, másodlagosan hatályon kívül helyezését. Fellebbezésében pontosította, hogy keresete - az üzletszabályzat érintett kikötése mellett - a szerződés 7. pontjának 2. bekezdésére vonatkozott. Előre bocsátotta, hogy a perbeli szerződés nem kölcsönszerződés, hanem hitelszerződés, arra nem az 1959. évi Ptk. 523.

§-a, hanem 522. §-a irányadó, ezért az elsőfokú bíróság nem bírálta el a keresetet, amellyel megsértette az 1952. évi Pp. 213. §-át, emellett nem az 1959. évi Ptk. 522. §-a figyelembevételével hozta meg ítéletét. Az ügy érdemére vonatkozóan előadta, hogy a szerződés 7. és a ÁSZF 18.3.4. pontjai szinte szó szerint megegyeznek, a szerződés 7. pontja általános tartalmú tájékoztatást adott, és az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy azt egyedileg megtárgyalták. Már az elsőfokú eljárás során kifejtette, hogy a szerződés 7. pontjában meghatározott fokozott kockázattól eltérően a gépjárműkereskedés ellentétes tájékoztatást adott, amikor azt közölte, hogy az elmúlt években az árfolyammozgás nem volt nagy, így a kockázatot elbatalizálta, de arra vonatkozó megfelelő és objektív tájékoztatást sem kapott, hogy a kizárólag általa vállalt kockázat azt jelenti, hogy a törlesztőrészlet a többszörösére emelkedhet és nincs felső határa. Idézte a Hpt. 203. §-ának (6) és (7) bekezdéseit, amelynek álláspontja szerint csak alakilag felel meg a szerződés kikötése. Idézte az 1959. évi Ptk. 209. §-ának (1) és (4) bekezdéseit is, amely szerint ha jogszabályba nem is ütközik a kikötés, az tisztességtelen, mivel az elsőfokú ítélet csupán saját nyelvtani értelmezése alapján tölti meg mögöttes tartalommal e kitételeket, miközben az 1959. évi Ptk. 207. §-a alapján egy átlagos fogyasztó számára a fent taglalt mértékű kockázat nem derül ki. Fenntartotta, hogy mint fogyasztónak, a szerződés megkötése előtt kellő időben kellett volna rendelkezésére állnia a kockázattal kapcsolatos nyilatkozatnak, amelynek tisztességtelenségét a bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia, akár úgy is, hogy a bíró maga képviseli a fogyasztó érdekét. Az EUB (meg nem nevezett, vélhetően C-51/2017. számú) ítélete rögzíti a kockázattal kapcsolatos nyilatkozat tartalmát, ezért nem a nemzeti bíró nyelvtani és szövegértése irányadó, hanem a kockázattal kapcsolatos nyilatkozat írásban rögzített tartalma. A tisztességes eljáráshoz való jog megköveteli, hogy a bíróság alkalmazza ezen ítéletet, amelynek 74. pontja rögzíti, hogy a tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti fizetőeszköz súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Az EUB ítéletének 75. pontja alapján arra vonatkozóan is világos tájékoztatást kell adni, hogy az árfolyamkockázat következtében a kölcsön törlesztése gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben a fogyasztó kapja a jövedelmét, leértékelődik a kölcsön alapját jelentő devizához képest. Az EUB ítéletének 76. pontja rögzíti, hogy a szerződés megkötése előtt időben nyújtott tájékoztatás alapvető jelentőségű a fogyasztó döntésének kialakításához, míg 78. pontja követelményként írja elő, hogy az árfolyam-kockázattal kapcsolatos tájékoztatásnak nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz az adott devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni tudja egy ilyen feltétel pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. Az EUB ítéletének 81., 85., 87., 89. és 90. pontjai pedig részletesen kimondják, hogy a DH törvényekben szabályozottakra nem kell figyelemmel lenni e feltétel átláthatóságának vizsgálata során, a bíróságoknak hivatalból kell észlelniük a tisztességtelen feltételeket, amelyek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztó számára. A perben lefolytatott bizonyítás eredménye szerint azonban az alperes nem tudta igazolni, hogy a felperes kellő időben hazavihette a kockázattal kapcsolatos nyilatkozatot, továbbá nem adott olyan tájékoztatást, amelyből kiderül, hogy a deviza árfolyamának jelentős felértékelődése olyan fizetési terhet jelenthet, hogy nem tudja megfizetni a tartozást. Előadta azt is, hogy az alperes jogelődjétől szóban azt a tájékoztatást kapta, hogy egy-kétezer forint árfolyam-emelkedés prognosztizálható, az alperes pedig ezzel ellentétes tájékoztatást nem bizonyított. Csatolta és hivatkozott a Kúria Konzultációs Testületének

2019. április 10-i állásfoglalásában foglaltakra, kérte az ott írtak figyelembevételét. A másodlagos fellebbezési kérelem körében előadta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság indokolatlanul vonta meg a szabad bizonyítási eljáráshoz való jogát, és nem tehetett volna olyan ténymegállapítást, hogy azért utasította el a tanúbizonyítási indítványát, mert szükségtelennek találta, mindezt ráadásul indokolás nélkül. Nem az elsőfokú bíróság észlelését kellett volna elbírálni, hanem a felperesét, mint fogyasztóét. Emellett hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla más ügyben hozott 13.Gf.40.479/2018/10-II. számú végzésének rendelkezéseire, amelyek előírták az elsőfokú bíróság számára, hogy a felek szerződéses nyilatkozatait az EUB C/186-16., C/51-2017. és C/227-2018. számú előzetes döntéshozatali eljárásokban meghozott döntéseinek figyelembevételével értékelje. Az elsőfokú bíróság mindezeket figyelmen kívül hagyta, így az 1952. évi Pp. 3. §-ának (3) bekezdése ellenében nem tájékoztatta a feleket a bizonyításra szoruló tényekről. A Gf. 9. és azzal egyező 10. sorszámú beadványaiban illetékességi kifogást terjesztett elő, mivel az 1952. évi Pp. 30/A. és 41. §-ában, továbbá az általános szerződési feltételek 33. pontjában rögzítettektől eltérően nem a Fővárosi, hanem a Debreceni Ítéltábla jár el, amellyel sérül a törvényes bíróhoz való joga is. Ugyanitt kifogást terjesztett elő az eljárás szabálytalansága ellen is, mivel a felülbírálatra jogosulatlan bírók előtt Debrecenben folyik az eljárás, nem a Fővárosi Ítéltábla székhelyén, annak bírái előtt. E beadványában kizárási indítványt is előterjesztett a Debreceni Ítéltábla polgári ügyszakban eljáró bíráival és elnökével szemben, majd a Gf. 11. sorszám alatt a Fővárosi Ítéltábla elnökével és a Debreceni Ítéltábla Fővárosi Ítéltáblára kirendelt bíráival szemben.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felek közötti szerződés kölcsönszerződés. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás körében a tájékoztatás megfelel a Kúria jogegységi határozataiban előírtaknak: érthető és világos. Emellett a felperes a fellebbezésében hivatkozott első alkalommal arra, hogy szóban olyan tájékoztatást kapott, hogy egy-kétezer Ft árfolyamemelkedés várható, amelyet a másodfokú eljárás során már nem adhat elő. A felperesi érvelés mentén egyrészt abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat megfelelt-e a vonatkozó jogszabályoknak, amely tisztán jogkérdés, ezért egy tanúvallomásnak nem lehetett érdemi jelentősége. Másrészt azt a kérdést kellett tisztázni, hogy a felperes kapott-e szóbeli tájékoztatást. A 2/2014. Polgári jogegységi határozat alapján az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelenségét csak akkor lehet megállapítani, ha a szerződéskötéskor a szóbeli tájékoztatás hitelt érdemlő volt, és lényegesen eltért az írásbeli tájékoztatástól. A felperes bizonyítási indítványa azonban nem e körülmények megállapítására irányult. A tájékoztatás megfelelt a C-51/2017. számú határozatban foglaltaknak, az elsőfokú ítélet pedig helytállóan utalt arra, hogy a felperes maga határozta meg a szerződési nyilatkozata előtt szükséges mérlegelési idő mértékét, nem volt szerződéskötési kényszerben, a szerződés alapos átgondolás nélküli aláírására nem kényszerítették. A felperes által hivatkozott, a Kúria Konzultációs Testületének tájékoztatása kapcsán kiemelte, hogy az nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből.

A felperes által előadott illetékességi kifogást az ítéltábla alaptalannak találta a következők szerint:

Az 1952. évi Pp. 43. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság az illetékességének hiányát hivatalból veszi figyelembe. A 129. §-ának (1) bekezdés értelmében ha a keresetlevélből

vagy mellékleteiből az tűnik ki, hogy a perre más bíróság illetékes, és ez a bíróság az iratokból megállapítható, az elnök elrendeli a keresetlevélnek ehhez a bírósághoz való áttételét. A 10. §-a (2) bekezdésének b) pontja pedig úgy rendelkezik, hogy másodfokon ítélkezik a törvényszékhez tartozó ügyekben az ítélőtábla.

A felperes hivatkozásával szemben az illetékesség és a másodfokú elbírálás előző szabályai nem sérültek, ugyanis elsőfokon az illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszék, míg másodfokon az illetékes elsőfokú bíróság törvényes fellebbviteli bírósága, a Fővárosi Ítélőtábla járt el; az ítélet elleni fellebbezést nem a Debreceni Ítélőtábla, hanem az Országos Bírósági Hivatal elnöke által a 251.E/2019. (IV.30.) számú OBHE határozatával a Debreceni Ítélőtábla Fővárosi Ítélőtáblára kirendelt bírái bírálják el. Ebből következően a perben a perrendtartás illetékességi szabályainak megfelelő elsőfokú és másodfokú bíróság járt el, ezért az illetékességi kifogás alaptalan.

Az ítélőtábla az 1952. évi Pp. 114. §-a alapján figyelmen kívül hagyta továbbá a felperes eljárás szabálytalansága ellen előterjesztett kifogását, a következők miatt:

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke az OBHE 251.E./2019. (IV. 30.) számú határozatával rendelte ki a Debreceni Ítélőtábla egyes bírait (köztük a jelen tanács tagjait) a Fővárosi Ítélőtáblára - a Fővárosi Ítélőtábla illetékességét nem érintően - a bíróságok közötti ügyteher egyenletes elosztásának biztosítása érdekében, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról 2011. évi CLXI. törvény 76. §-a (5) bekezdésének h) pontja, továbbá a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 31. §-ának (2) bekezdése és 32. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján. Mivel e kirendelés nagyobb számú ügyet érint, az ítélőtábla a tanács tagjai bíróságának területén jár el az 1952. évi Pp. 44. §-ának (1) bekezdése alapján. Az ítélőtábla álláspontja szerint mindezzel nem sérültek az eljárás szabályai.

Mindezen felül az 1952. évi Pp. 73/A. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében a jogi képviselet kötelező az ítélőtábla előtti eljárásban az ítélet ellen fellebbezést előterjesztő fél számára, a 73/B. §-ának (1) bekezdése szerint ha a jogi képviselet kötelező, a jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan; a 245. §-a pedig úgy rendelkezik, hogy a fellebbezési tárgyalásra szabályszerűen megidézettnek vagy valamelyiküknek az elmaradása a tárgyalás megtartását és a fellebbezés elintézését nem gátolja. Az eljárási rendelkezésekből az következik, hogy a felperest nem éri hátrány a másodfokú tárgyalás Debrecenbe kitűzése folytán, mivel személyesen a fél joghatályos nyilatkozatot sem tehet, a jogi képviselő megjelenése a tárgyaláson nem kötelező, megjelenése esetén az így jelentkező költségeit felszámíthatja.

A Kúria a BH2015. 194 számon közzétett eseti döntésében is úgy foglalt állást, hogy nem jelent eljárási szabálysértést az, ha a fellebbezés másodfokú elbírálására az Országos Bírósági Hivatal elnökének kirendelése alapján a Fővárosi Ítélőtábla nevében a Debreceni Ítélőtábla bírói járnak el, míg a Pfv.III.20.289/2015/4. számú ítéletében nem találta jogszabályba ütközőnek a kirendelt bírák szolgálati helyükön történő munkavégzését.

Az ítélőtábla hangsúlyozza továbbá azt is, hogy a felperes a per kezdeti szakaszában kifejezetten nem kérte, hogy ügyében elsőfokon a lakóhelye szerint illetékes Szolnoki Törvényszék járjon el (6.G.43.150/2016/3. szám alatti beadvány), majd (bár személyes

megjelenési kötelezettséggel történő idézésére az elsőfokú eljárás során sem került sor) a per egyetlen tárgyalásán sem jelent meg személyesen.

A felperes kizárási indítványa pedig az 1952. évi Pp. 13. §-a (1) bekezdésének e) pontján alapult (elfogultság), illetőleg részben másik bíróságot érintett (Debreceni Ítéltábla), azonban a jelen tanács valamennyi tagja úgy nyilatkozott, hogy az ügyben nem elfogult, ezért az 1952. évi Pp. 19. §-a (1) bekezdésének második mondata alapján nem volt akadálya az érdemi döntés meghozatalának.

Mindezek alapján az ítéltábla érdemben bírálta el a fellebbezést, amelyet nem talált alaposnak a következők szerint:

Az ítéltábla annyiban pontosítja az elsőfokú ítéletben a kereseti kérelemmel kapcsolatban rögzítetteket, hogy a DH2 törvény 37. §-ának (2) bekezdése alapján úgy kellett tekinteni, hogy a felperes nem tartja fenn a megállapítás iránti kereseti kérelmet. E szerint ugyanis ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett, úgy kell tekinteni, hogy a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn.

Az ítéltábla annyiban korrigálta az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást is, hogy a szerződést nem az alperes, hanem jogelődje mondta fel.

Az elsőfokú bíróság egyebekben az ügy érdemi elbírálásához szükséges tényállást feltárta, majd okszerű következtetésre jutott a kereset megalapozatlanságát illetően, amely döntés indokaival az ítéltábla maradéktalanul egyetértett, ezért csupán a fellebbezésben foglaltak miatt szükséges az alábbiak hangsúlyozása.

Az ítéltábla a másodlagos fellebbezési kérelemben foglaltaktól eltérően nem látott okot az ítélet hatályon kívül helyezésére. A felperes érvelésétől eltérően a felek hitelszerződése a folyósítással kölcsönszerződéssé perfektuálódott (1959. évi Ptk. 522. §-ának (1) bekezdése), de az ügy érdemi elbírálása szempontjából egyébként is annak volt jelentősége, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések érvényesek-e. Emellett az alperes fellebbezési ellenkérelmében helytállóan hivatkoztak szerint, a felperes azon előadása, hogy a szerződéskötés során az árfolyamkockázatot a törlesztőrészlet egy-kétezer Ft-os emelkedésében maximalizálták, új tényelőadásnak minősül, amelyre az 1952. évi Pp. 235. §-ának (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban már nem volt lehetőség.

A felperes alaptalanul sérelmezte a tanúbizonyítás elmaradását is. Túl azon, hogy a később kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság helytálló érvelése alapján a felperes (ahogy maga sem állította) nem volt kényszerben, hogy mikor írja alá a szerződést (a 6.G.43.026/2017/8. sorszámú beadvány 1. oldalán rögzítettek szerint a szerződéskötést megelőzően áttanulmányozta a szerződést), az általa az elsőfokú eljárás során előterjesztett tényelőadás sem arra vonatkozott, hogy arról tájékoztatták félrevezető módon, hogy a svájci frank forinthez viszonyított árfolyama miként fog alakulni a jövőben, hanem csupán arra, hogy (tényszerűen) a közelmúltban nem volt jelentős árfolyamváltozás. A jövőbeni árfolyamkockázat és annak terhei tekintetében azonban a támadott kikötések világosak és érthetőek, így amennyiben a felperest arról is

tájékoztatott volna, hogy a szerződéskötést megelőző években az árfolyammozgás csekély volt (amelyről külön tájékoztatás nélkül is lehetett ismerete), nem érintik a jövőre vonatkozó árfolyamkockázattal kapcsolatos kikötés érvénytelenségét. Mindezek miatt a szerződéskötés körülményeire a felperes által indítványozott körben (6.G.43.026/2017/4. sorszámú beadvány 1. oldal, 6.G.43.026/2017/8. beadvány 5. oldal, 3. sorszámú beadvány 3. oldal) nem volt indokolt bizonyítást folytatni.

Az ügy érdemében pedig hangsúlyozandó, hogy az EUB a C-51/17. számú ítélet rendelkező részének 3. pontjában, továbbá az indokolás 74-78. pontjaiban akként foglalt állást, hogy a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E követelmény magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. A Kúria devizahiteles pereket vizsgáló Konzultációs Testülete kifejtette a 2018. október 10-én megtartott ülésén, hogy ez a jogi álláspont tartalmilag megegyezik a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontjának a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. november 9-10. napjain tartott Országos Értekezletén elfogadott értelmezésével.

A felsőbb bíróságok már több esetben foglalkoztak az érintett kikötéssel (pl. Kúria Pfv.VI.20.966/2015/5., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.631/2018/5., Pf.I.20.050/2019/5.), és az elsőfokú bíróság által elfoglalt állásponttal egyezően jutottak arra a következtetésre, hogy az megfelel a hazai és uniós követelményeknek. A szerződés 7. pontja ugyanis nemcsak arra hívta fel a figyelmet, hogy a forint leértékelődhet, hanem arra is, hogy ennek gazdasági következményeként megnőhetnek a törlesztőrészek és a hátralévő tőketartozás is. A devizaalapú kölcsönt nyújtó hitelintézet tájékoztatási kötelezettsége nem a devizapiac (ideértve akár az elsőfokú eljárás során hivatkozott intervenció sáv) működésének sajátosságaira, hanem a devizakockázatra és annak törlesztőrészekre gyakorolt hatására terjed ki. A devizakockázat (azaz, hogy a devizanem árfolyama változhat, és az a jelentős kockázat a felperest terheli) szerepel az egyedi kölcsönszerződés 7. pontjában, de ennek törlesztőrészekre gyakorolt hatása is (azaz, hogy a törlesztőrészek forintban kifizetendő összege az árfolyam alakulásától függően változhat). Ez a világos és érthető megfogalmazás a felperes hivatkozásától eltérően eleget tesz a Hpt. 203. §-a (7) bekezdésének a) pontjában előírt tájékoztatási kötelezettségnek egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó esetében.

A szerződés 7. pontja egyértelmű és világos utalást tartalmaz arra, hogy a forintban meghatározott törlesztőrészek összege kamat- és árfolyamváltozás esetén megváltozhat. A szerződés 6. és az üzletszabályzat 18.3.2. pontjai emellett azt is tartalmazzák, hogy a megváltozott összegű tartozást milyen módon és milyen árfolyamok alapulvételével kell kiszámítani.

Az elsőfokú bíróság továbbá (a fent rögzítettek mellett) helytállóan utalt a BDT2016. 3457. számú határozatban kifejtettekre is: nincs a pénzügyi intézménynek olyan kötelezettsége,

hogyan az árfolyamváltás kockázatáról a szerződéskötés napját megelőzően tájékoztassa a fogyasztót. Az árfolyamváltás kockázatát teljes mértékben az adósra hárító szerződéses kikötés nem tisztességtelen önmagában azért, mert a kockázattelátó nyilatkozatot maga a szerződés tartalmazza.

Az ítéltábla ugyanakkor az 1952. évi Pp. 253. §-a (3) bekezdésének 2. mondata alapján eljárva észlelte, hogy az elsőfokú bíróság nem az 1952. évi Pp. 24. §-a (1) bekezdésének megfelelően állapította meg a pertárgy értékét, illetőleg az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. §-ának (1) bekezdése alapján az illeték alapját 691 277 Ft-ban. Tény, hogy a felperes eredeti kereseti kérelmében ezen összeg megfizetésére kérte kötelezni az alperest (jogelődjét). Egyúttal azonban a kereseti kérelem magában foglalta azt is, hogy a felülvizsgált elszámolásban megjelölt 3 300 015 Ft tartozás nem áll fenn, hanem az alperes tartozik a szerződés érvénytelen volta miatt a fenti fizetési kötelezettséggel. A pertárgy értéke az elsőfokú eljárás során így magában foglalja mindkét értéket, amely együtt 3 991 292 Ft, az erre jutó illeték pedig 239 476 Ft.

Az ítéltábla ezért ennek pontosításával hagyta helyben az elsőfokú ítéletet az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján.

A peresztes felperes az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles viselni a pernyertes alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét. Az ítéltábla ennek összegét a kifejtett munka figyelembevételével (a felperes fellebbezésének feldolgozása, majd a négyoldalas ellenkérelem elkészítése) a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontjában és (5) bekezdésében foglalt számítástól eltérően a (6) bekezdésnek megfelelően mérsékelt, 25 000 Ft + áfa összegben határozta meg (figyelemmel e rendelet 4/A. §-ának (1) bekezdésére is).

A másodfokú eljárás során kért 470 319 Ft marasztalási összeg a felülvizsgált elszámolásban megjelölt 3 300 015 Ft-tal együtt 3 770 334 Ft pertárgyértéket, egyben illetékalapot tesz ki. Az erre jutó, az illetékfeljegyzési joga folytán meg nem fizetett fellebbezési illetéket a felperes köteles viselni a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján.

Debrecen, 2019. október 24.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bírós, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bírós

A kiadmány hitelűl:

tisztviselő